

Blažovické kapely II

Tradice kapel v Blažovicích byla tak silná, že v krátké pauze po zaniklých „registrovaných“ souborech se začala scházet po domech skupina mladíků, která za pomoci přespólních kamarádů, již ostřílených v některých kapelách, přehrávala notový materiál uchovávaný u „Kapelníků“ – u již zesnulého Františka Paulíka. Skupinka hrála z počátku materiál smyčcové kapely, se kterým vystoupila i v Brněnském Typosu na setkání „Mladých lidovců“ s panem brněnským biskupem Karlem Skoupým – magnetofonový záznam ještě uchovávám. Brzy však se přizpůsobila vznikající kapela požadavku místních hasičů – tehdy Požárníků – pod jejichž záštitou se dále rozvíjela a změnila své složení na dechovku, se kterou začala již vystupovat na veřejnosti, a to nejprve při dopoledních pořadech Floriánských hodů. Se vznikem kapely vznikly i problémy, protože právě v této době začali hasiči pořádat Floriánské hody jako náhradu za zakázané orelské hody o pouti (původně měli o pouti souběžně vlastní hody Orli i Sokoli) a vymysleli ranní průvody s vlastní kapelou od zbrojnice na slavnostní mši v kostele. To se nemohlo líbit tehdejšímu režimu, takže příslušná místa zakázala průvod „pro zneužití požárnícké uniformy“. Načež hasiči odložili uniformy a příště pochodovali se svou kapelou v civilu. Samozřejmě přišel nový zákaz nepovoleného pochodu po veřejné komunikaci a v této době vznikla nová tradice: Kapela i hasiči v civilu se sešli v kostele, za doprovodu kapely se zpívalo „Svatý reku Floriáne“ a po skončení mše kapela nasadila „Vzhůru Orle“ a přes všechny zákazy se šlo pochodem na hřbitov vzdát čest a položit kytičky zesnulým bratřím. Od závor se pak již s plnou slávou pochodovalo přes vesnici k slavnostní schůzi a stavění máje tak, jak se nová tradice udržela dodnes.

Kapela po slavnostní mši před „Mazálkovou hospodou“, kde tehdy bývaly slavnostní hasičské schůze.

Zleva: Josef Ječmínek, Jan Kašpařík, vzadu Lad. Doubrava, Josef Rajch, Fr. Mazálek, Jan Šenkyřík, Fr. Paulík, Jar. Šenkyřík st., Vl. Kuklínek, (s bicyklem přihlíží „zasloužilý muzikant“ trumpetista Ludva Konečný).

Jestliže nebylo zpočátku jasno, má-li kapela být smyčcová nebo dechová, a ani na jaký hudební nástroj má který muzikant hrát, vše se rychle vyjasnilo, když začali do zkoušek

pravidelně přicházejí kamarádi a již zkušeni muzikanti: křídlovák Beďa Doležal z Ponětovic, baryton Lad'a Hrdlička z Kobylnic a trombonista – bubeník Jirka Richtr ze Šlapanic.

K definitivnímu vzniku nové kapely došlo, když v Blažovském družstvu nastoupil Ing. Jan Kříž a požádali jsme v roce 1974 legendárního šlapanického kapelníka pana Hamra o sehrání nové sestavy „žesťářů“. Pan Hamr se ujal nejen skupiny „žesťářů“, ale ochotně secvičoval celou kapelu, poskytnul nám vlastní notový materiál, se kterým slavil úspěchy v brněnském rozhlasu a vlastní úpravy s kapelou poctivě nacvičil.

Tak vznikla „poslední kapela pana Hamra“, protože on i později přes své stáří a nemoc vyjížděl s kapelou pravidelně do okolí, seděl na zábavě vedle muzikantů a dodával kapele dobrou náladu.

V kapele se vystřídali při různých příležitostech kamarádi a kamarádi kamarádů

Příchodem inženýra Kříže do kapely získala tato významnou podporu v představenstvu zemědělského družstva, které jí poskytlo zázemí pro zkoušky, později i potřebné hudební nástroje a hlavně jméno Úsvit'anka, se kterým přežila i zánik sloučeného družstva Úsvit. Po poctivé přípravě získala kapela v roce 1976 přehrávky a významnou podporu Okresního kulturního střediska, která se projevovala jak odborným vedením, panem Lajchrem členem tehdy nejpopulárnější Moravanky, tak delegováním na významné kulturní akce a zvaním členů kapely na odborné semináře.

Kapelníkem Úsvit'anky se stal po absolvování odborné přípravy a složení kapelnických zkoušek Ing. Kříž. Pod jeho zejména organizačním vedením a ve spolupráci s Okresním kulturním střediskem se stala oblíbenou a populární kapelou i v rámci okresu.

V počátcích Úsvit'anky se v kapele objevovaly mnohé známé tváře

Základní kádr, který se zasloužil o popularitu Úsvitanky (chybí Jirka Richter u bicích)

<i>V Práci na hudech - mladí</i>	<i>Norm. ú.</i>	<i>Úřez</i>	<i>Polka</i>
<i>Taba Vlasta Hájek</i>		<i>Proletička</i>	<i>Chlap</i>
<i>Epica Ladmila Vošticková</i>		<i>Kašparův</i>	<i>Demela</i>
<i>Jiří Svoboda</i>		<i>Černý</i>	<i>Yor</i>
		<i>Mejst</i>	<i>Polka</i>
		<i>Vicár</i>	

Po registraci věnovalo Úsvitance soustavnou pozornost Okresní kulturní středisko školením vedoucích hudebníků, opatřováním aktuálního notového materiálu a zejména odborným vedením při nácviu koncertního repertoáru.

Tak se u dirigentského pultu vystříдалo několik významných hudebníků, včetně hudebního skladatele a vedoucího Tanečního orchestru brněnského rozhlasu Miloše Machka. Když se před kapelou objevil pan Jaroslav Humpolík, ukázalo se, že jeho spolupráce s kapelou bude trvalá. Programové směřování kapely předznamenal pan František Mañas, v té době nejpopulárnější moravský skladatel repertoáru pro dechové hudby. Pan Mañas přijal funkci dramaturga kapely a zásoboval kapelu novými skladbami, které kapela často premiérovala při reprezentačních přehlídkách dechových hudeb. Dvě nové skladby složil přímo pro Úsvitanku – Úsvitanka a Polka z Blažovic.

V minulém roce (2005) pan František Mañas zemřel. V jeho díle pokračuje jeho synovec Václav Mañas.

8. přehlídka dechových hudeb Lelekovice 1979 V první řadě pan František Maňas a také zesnulý kamarád a trvalý host Úsvitanky Mirek Kaplan, lídr telnické kapely.

Celá kapela na zadní straně fotky:

Leona Vítá Trampěš
 Vladimír Foubava
 Ludmila Štěpánková
 Jaroslav Hráček
 Vlastimil Trllo
 Štěpánek Lany
 Jaroslav Humpolák
 Jiří Riehlík
 Ladislav Hrdlička
 Jiří Chlap
 Jan Kríž
 Jiří Vičan
 Josef Rajch
 Miroslav Kaplan
 Zdeněk Doležal
 Leona Živůšková
 Zuzana Klačková
 Jiří Groboda Klíčová

Když se po několika již zmíněných předchůdcích ujal odborné spolupráce s Úsvit'ankou Slávek Humpolík, byl z toho tandem konce století a přímá cesta k zenitu kapely.

Jaroslav Humpolík nám byl předlouhá léta znám jako nejvýznamnější sólista Tanečního orchestru brněnského rozhlasu (tenorsaxofon) – v pokročilejším věku se vedle své hlavní profese začal věnovat soustavné práci s amatérskými dechovkami jako člen okresního poradního sboru lidových hudeb, byl tuším zakládajícím členem a lídrem Starobrněnské dvanáctky, složil v tomto období řadu skladeb pro malé dechovky a byl pravidelným členem porot při významných soutěžích amatérských i profesionálních hudeb.

Pod vedením Slávka Humpolíka nastudovala Úsvit'anka řadu nových tanečních i přednesových skladeb a vystupovala při četných oficiálních slavnostech i na soutěžních přehlídkách amatérských orchestrů, z nichž odcházela pravidelně s medailemi – často za první místo na okresní úrovni.

Jaroslav Humpolík před kapelou při soutěžní přehlídce v Lelekovicích (1979)

A takto vypadala Úsviřanka na zábavách

V oněch dobách musela mít každá kapela nějakého „zřizovatele“. Zřizovatelem Úsviřanky bylo zemědělské družstvo Úsvit, od něhož kapela zdědila dobrovolně jméno. Krom toho, že kapela měla ve družstvu stálé zázemí, zúčastňovala se také slavnostních akcí svého zřizovatele. Mezi ty významnější patřily partnerské návštěvy maďarských a německých družstevníků. Zejména družba s velkým a vždy prosperujícím LPG Kitzen v Lipském okrese znamenala každoroční výměnné návštěvy s poznáváním významných lokalit našich severních sousedů jako třeba hrad Wartburg a Bachovo muzeum v Eisenachu, nebo muzeum Lužických Srbů ve Sprewaldu. Pro kapelu to znamenalo vyhrávat na družstevních dožinkách a obvykle se našla ještě nějaká další příležitost k veřejnému vystoupení jako třeba odhalování pomníku, fotbalový turnaj, nebo oslava čehokoliv. – Kupodivu, česká dechovka byla v této od Čech dosti vzdálené oblasti velmi oblíbená a starší populární skladby mezi místními hudebníky známé.

Typická „sestava“ Úsviřanky pro Kitzen (po národních hymnách)

Minulý měsíc (14.7.2006) se Morava rozloučila s Jindřichem Hovorkou, sólistou a vedoucím BROLNU i dalších souborů. Také Úsvit'anka si vyzkoušela Jindřichovo vedení a řadu společných akcí – Jindro, vzpomínáme a děkujeme!

S Jindrou bývala legrace

Legendární „Maďarský zájezd“ v roce 1978 zorganizoval Jindřich pro naši kulturní ambasádu a sám kapelu řídil. – Bylo to v době, kdy se Maďarsko začínalo odklánět od socialistické cesty a bylo třeba násilně utužovat přátelství východního bloku. Tomu měla posloužit kapela, která u příležitosti oslav osvobození Maďarska 1945 koncertovala na velvyslanectví, ve vybraných závodech a institucích i ve městech a vesnicích po celém Maďarsku. Na cestách provázelo autobus diplomatické vozidlo a pan velvyslanec nezapomínal na „služební“ propagandu, ani když doprovázel kapelu. Vzpomínám, jak nám varovně líčil uvolňování soukromého hospodaření na příkladu zvýšeného zájmu o drůbeží maso, na který reagovali soukromníci tím, že nabízeli drůbež, zatím co stát budoval obří podnik, o který nebyl již zájem. Nebo, jak soukromníci osadili vinou révou na Tokaji „nejlepší pozemky“ a proto se družstevnímu hospodářství v konkurenci nedařilo.

Vedle happeningu v pravém tokajském vinném sklepě a nočním „řevu“ slavíků, nebo řady zajímavých výletů, stojí zato vzpomenout slavnostní vystoupení při oficiální recepci na českém velvyslanectví: Po slavnostních projevech v maďarštině vyhrávala kapela na oddělené galerii, a když byla pozvána také k recepční tabuli, ta vypadala jako po kobyolkách – ještě bylo vidět, jak ji obíhají nenápadně diplomatictí hosté s kabelami. Ovšem paní velvyslancová znala poměrů v této chvíli otevřela další „vystrojenou“ místnost, do které nejprve uvedla kapelu.

Při banketu na našem velvyslanectví v Budapešti k výročí osvobození Maďarska.

Tatabáňa: Maďarští hostitelé v dobré víře přichystali nahrávky místní vyhlášené kapely, která nám měla posloužit jako vzor. Když ovšem Úsviřanka zahrála na náměstí, vyvolala takový zájem místních vinařů, že pak do pozdní noci vyhrávala bohatě pohoštěna v soukromých sklepech a na dvorcích.

Úsvit'anka na „fajplace“ v Tatabáni

Zahraniční zájezdy Úsvit'anky začaly vyprovázením výměnných družebních zájezdů zemědělského družstva do Maďarska a do NDR. Se zánikem socialistického družstevnictví skončily i družební zájezdy, ale zůstala popularita kapely v německém Kitznu, kde si „staří přátelé“ v nově transformovaném družstvu dobře vedly a zvali kapelu pravidelně na domácí dožínky.

Příjezdu české kapely pravidelně využívaly i některé místní spolky a následující nedělní dopoledne uspořádaly setkání s taneční zábavou při české dechovce, která je v oblasti stále populární.

Úsvit'anka v Kitznu o dožínkách v roce 2006.

Úsvitanka se starými přáteli o dožínkách v roce 2011.

Za svá „nejlepší léta“ vděčí Úsvitanka trvalé spolupráci s Jaroslavem Humpolíkem, pravidelným zkouškám a permanentnímu hraní na koncertních přehlídkách a akcích všeho druhu: Okresní dožínky a oficiální slavnosti, estrády se známými „baviči“ – v Brně s Rudou Stolařem, v Bučovicích s Ljubou Hermanovou... Častým vystupováním na jižní Moravě a kontakty s věhlasnými kapelami se stávala známou a žádanou moravskou kapelou, která byla vybrána i do vyšší soutěže „O zlatou křídlovku v roce 1984. Když se otevřely hranice k jižním sousedům, zajížděla kapela často nejen do Rakous, ale i mezi krajany do Paříže.

Po zániku a transformaci JZD Úsvit si hudebníci od nástupnické organizace odkoupili některé nástroje, které zakoupilo bývalé družstvo, a organizačního vedení se obětavě ujal Pepa Hemala jako kapelník, a to vedle svého podnikání. Ani nově zřízené Bonagro se kapely nezreklo a trvale poskytovalo zázemí pro zkoušky kapele pod vedením Petra Jeřábka i prostor pro depozici materiálu kapely.

Vzpomíná kapelník Ing Jan Kříž:

Dechová hudba Úsvitanka rok 1975-2012.

Počátky blažovické kapely se datují již před rokem 1975. Tehdy skupinka nadšenců v Blažovicích zkoušela hrát dechovku v tehdejší hasičské klubovně u „Zvonice“ v Blažovicích. Inspirovala je v té době již známá a populární dechovka Moravanka.

Chyběl nám ovšem notový materiál a kvalitnější hudební vzdělání. S tímto problémem nám velice pomohl pan Antonín Hamr, bývalý kapelník velké šlapanické dechovky, která často vystupovala v brněnském Typosu pro brněnské rádio. Rozepsal pro nás noty mnoha skladeb s barevným zvýrazněním „odkazů“ pro méně zkušené hráče. Častokrát jsme v neděli s Jožkou Rajchem k němu jezdili do Šlapanic a on i přes svoje zdravotní problémy nás ochotně zdokonaloval a při vystupování kapely sedával za kapelou a očividně si připomínal mladá léta - on sám byl dlouhá léta skvělým tenoristou.

Oficiální zahájení činnosti muziky se datuje od roku 1978, kdy začínající kapela požádala Okresní kulturní středisko Brno o „přehrávky“. Odborná komise OKS Brno přidělila kapele

po přehrání pěti kusů skladeb 90% bodové ohodnocení a tím mohla kapela veřejně vystupovat.

Sestava kapely:

Klarinety: Ing. Josef Ječmínek, Česlav Černý, Ing. Jan Kašpařík

Tenory: Ing. Jan Kříž, Josef Rajch, Ladislav Hrdlička

Křídlovky: Bedřich Doležal, Ing. Karel Klaška, Vladimír Kuklínek

Trumpety: Jiří Vičar, Jiří Chlup

Tuba: Vladimír Doubrava

Trombon: Jiří Richter

Bicí: Jiří Richter, Jiří Svoboda

Zpěvy: Ludmila Štěpánková, Růžena Klašková, Jiří Svoboda

Vznik kapely je nutno dát do souvislosti s nově sloučeným JZD Úsvit se sídlem v Blažovicích. Panu Josefu Dvořáčkovi st. z Prace se podařilo velice rychle sehnat nástroje pro celou kapelu od výrobce Amati Kraslice. Družstvo nástroje uhradilo a stalo se zřizovatelem souboru, který si dal název Úsvit'anka.

Kapela hrávala na kulturních i společenských akcích JZD, hodech, svatbách, lidových zábavách pro radost svou i posluchačů.

V roce 1979 přišel do kapely jako umělecký vedoucí pan Jaroslav Humpolík, sólista orchestru Studio Brno. Ten s kapelou dlouhou dobu spolupracoval a připravoval ji na všechna soutěžní a koncertní vystoupení. Jeho přítel hudební skladatel pan František Maňas, zvaný „Brněnský Vacek“, se staral o dramaturgii programů na vystoupeních a jeho vlastní skladby byly vždy jádrem programu.

Mezi první úspěchy Úsvit'anky patří druhé místo v krajské soutěži dechových hudeb JZD v roce 1979 ve Zbraslavi u Brna.

Na jaře 1984 hrála kapela v krajském kole o Zlatou křídlovku v Kyjově.

V dubnu 1985 hrála Úsvit'anka na týdenním turné v Maďarsku, při příležitosti 40let osvobození země. Hrál se v Tokaji s návštěvou známých vinných sklepů, Szolnoku, Tatabanye a lázní Hévíz u Balatonu. Nejdůležitější akcí byla oslava osvobození Budapešti s vysokou mezinárodní účastí hostů. Zájezd nám zajistil pan Jindřich Hovorka, primáš brněnského BROLNU. K naší velké radosti jej s námi celý aktivně absolvoval. O bezchybnou dopravu autobusem se postaral pan Karel Paulík z Blažovic. Tehdy – bez navigace – nás vždy dopravil v budapešťských ulicích včas na správné místo, kde měla být produkce.

Po roce 1987, kdy se sloučilo družstvo Úsvit Blažovice s družstvem Šlapanice, nyní s novým názvem Bonagro a.s. Blažovice, začala Úsvit'anka pokračovat v pravidelných návštěvách družebního podniku v Kitzenu u Lipska až do roku 2012.

Úsvit'anka nahrála v českém rozhlasu Brno tři skladby, z nichž „Úsvit'anku“ a „Polku z Blažovic“ složil pan František Maňas. „Polku z Blažovic“ otextoval zpěvák kapely pan Jiří Svoboda.

Po roce 1989 hrála kapela několikrát v Rakousku na volebním mítinku lidové strany.

V únoru 1996 muzika přijala pozvání na ples československých Sokolů v Paříži. Ples se nám velice líbil i našim krajanům. Mile nás překvapila dokonale zatančená beseda v českých krojích. Zůstaly nám krásné vzpomínky i po prohlídce Paříže a katedrály v Remeši.

Za dobu působení kapely se v ní vystřídal řada hudebníků a zpěváků:

Dana Červinková, MUDr. Lea Břoušková, Marie Řezáčová, Marie Stejskalová, Lidka Košíčková, Martina Hovorková, Anička Mikulová, Irena Dreslerová, Zdena Hrabovská a Alena Vykoukalová, které zpívaly až do ukončení činnosti kapely.

Hudebníci: Radek Jež, Jan Paulík, Jan Hrdlička, Vlastik Krejčí, Luboš Bednář, Antonín Blahák, František Hromádka, Miroslav Sekanina, Jaroslav Mrázek, Jan Všetečka, Zdeněk Tůma, Ladislav Hrdlička ml., Antonín Hrabovský, Michal Kysilka, Mirek Kaplan, Vlastimil Trllo, Josef Klimeš, Zdeněk Staňa, Radek Plotěný, František Nohel, Květoslav Ondráček, Karel Leichman a Věrka Blahová.

Ve vedení kapely působili: od roku 1975 – 1992 Ing. Jan Kříž z Tvarožné, do roku 2003 byl kapelníkem Josef Hemala ze Šlapanic, do roku 2012, kdy kapela ukončila svoji činnost, vedl soubor Petr Jeřábek z Milešovic.

Za spolupráci všem výše jmenovaným děkuje Ing. Jan Kříž.